

Mottatt 4.8.2025

NESBYEN KOMMUNE
KOMMUNEHUSET
3540 NESBYEN

Vår dato: 01.08.2025

Vår ref.: 202515633-2 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: 2025/111

Saksbehandler: Margit Sandem

Fjellengen/masf@nve.no

NVE sitt innspill til offentlig ettersyn - Høring planprogram - Kommuneplanens samfunnsdel - Nesbyen kommune

Vi viser til brev datert 19.07.2025. Saken gjelder varsel om oppstart av arbeid med revisjon av kommuneplanens samfunnsdel for Nesbyen kommune.

Om NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjons- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE har også ansvar for å bistå kommunene med å forebygge skader fra overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbygde strøk (urbanhydrologi). NVE gir råd og veiledning om hvordan nasjonale og vesentlige regionale interesser innen disse saksområdene skal tas hensyn til ved utarbeiding av arealplaner etter plan- og bygningsloven (pbl).

NVEs råd og innspill til samfunnsdelen

Klimatilpasning og arealbruk

Det er viktig å ta hensyn til klimaendringer og klimatilpasning i samfunnsplanleggingen. Tilstrekkelig sikkerhet mot naturfarer som flom, skred og overvann er viktig i den sammenheng. Klimaendringene øker sannsynligheten for ekstremvær og naturfare. Det blir utfordringer knyttet til både for mye og for lite vann. Vi må særlig forberede oss på mer styrtregn og overvann, flere og større regnflommer, høyere havnivå og flere jord-, flom- og sørpeskred. Den beste måten å forebygge skadepotensialet av flom og skred er gjennom kartlegging, god arealplanlegging og sikring i kommunene. Det er viktig at kommunen har god kunnskap om områder som er sårbare for flom og skred, og at dere har gode lokale beredskapsplaner. Det er viktig at kommunen ikke bygger ned naturlige flomveier, og ikke øker andelen tette overflater ved utbygging.

Risiko- og sårbarhetsanalyser

Gode risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) er grunnleggende for kommunen sitt arbeid med samfunnssikkerhet. Vi forutsetter at kommunen i ROS-arbeidet har sikret at ny og

oppdatert kunnskap om fare for flom, skred, erosjon og overvann er benyttet, og at dette blir lagt til grunn for arealplanleggingen.

Vi erfarer at det ofte er en utfordring å sette av store nok og sammenhengende areal til å sikre overvannets avrenning på overflaten i intense nedbørhendelser, vassdragenes kapasitetsbehov i flom, erosjonsutsatte areal, skredutsatte areal og nødvendige areal for avbøtende tiltak (sikringstiltak). Spesielt må dette være tema i fortetnings- og transformasjonsprosjekter.

Oppdatering av vedtatte planer

Vi anbefaler at kommunen gjør en systematisk gjennomgang av gjeldende reguleringsplaner («planvask») for å sikre at porteføljen er oppdatert ift. ny kunnskap og gjeldende krav i arealforvaltningen. NVE oppfordrer kommunen til å vurdere hvilke tidligere vedtatte arealplaner som med dagens kunnskap om klimaendringer, naturfare og vassdragsmiljø ikke ville blitt godkjent for utbygging. Kommunen bør ta stilling til om disse tidligere vedtatte arealplanene skal oppheves eller endres.

Verna vassdrag

Vi minner også om at [Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag](#) er en sentral nasjonal føring med relevans for Nesbyen kommune, ettersom kommunen ligger delvis innenfor verneområdet til [012/19 Urula - NVE](#).

Vi ønsker dere lykke til med arbeidet med revisjon av kommuneplanens samfunnsdel

Generelle råd og veiledningsmaterieell fra NVE

For å få en fullstendig oversikt over hvordan dere kan ta hensyn til våre tema i kommune(del)planen anbefaler vi dere å bruke våre [internettsider for arealplanlegging](#). Her er informasjonen og veiledningen lagt opp etter plannivå. Vi vil særlig vise til siden [Kommuneplan - NVE](#) der det blant annet ligger en [kartbasert veileder for kommuneplan](#). Veilederen leder dere gjennom alle våre fagområder, og gir dere verktøy og innspill til planarbeidet. Vi viser også til [NVE Veileder 2/2017: Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging: grunnlag for innsigelse](#). Her er det klargjort hva som skal til for at NVEs interesser skal være tilstrekkelig ivaretatt i arealplaner etter plan- og bygningsloven.

Meld inn fareutredninger

Naturfareutredninger som er bestilt etter 01.01.2025 skal meldes inn til NVE i henhold til [pbl § 2-4](#) og [Forskrift om pliktig innmelding av grunnundersøkelser og naturfareutredninger](#). Vi ønsker også å få inn naturfareutredninger bestilt før denne datoen. Geotekniske grunnundersøkelser skal leveres inn til NGU via NADAG. Informasjon finnes her: [Meld inn naturfareutredninger - NVE](#).

Med hilsen

Øyvind Leirset
Seksjonssjef

Margit Sandem Fjellengen
Rådgiver

Dokumentet blir sendt uten underskrift. Det er godkjent etter interne rutiner.

Mottakere:

NESBYEN KOMMUNE

Kopimottakere:

STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Vår dato:

02.09.2025

Vår ref:

2025/31615

Deres dato:

19.07.2025

Deres ref:

2025/111

NESBYEN KOMMUNE

Alfarvegen 117

3540 NESBYEN

Saksbehandler, innvalgstelefon

Eirik Gundersen, 32266631

Nesbyen - oppstart av kommuneplanens samfunnsdel 2025 - 2037

Vi viser til deres oversendelse datert 19. juli 2025 med varslet oppstart av kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037 og høring av forslag til planprogram i Nesbyen kommune.

Bakgrunn

Samfunnsdelen til Nesbyen kommune er fra 2018. Siden den gang har det skjedd endringer både lokalt, i storsamfunnet og i overordnede føringer og rammevilkår. Ifølge kommunen har gjeldende samfunnsdel gode målsettinger, men er bred og gir i liten grad tydelige prioriteringer for kommunen fremover. Behovet for revisjon har også blitt særlig relevant sett i sammenheng med ekstremværet «Hans» august 2023 og kommunens innmelding i ROBEK-registrert i 2024.

Kommunestyret vedtok i møte den 13. februar 2025 oppstart av revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og har sendt planprogrammet på høring. Revisjonen skal omfatte forhold knyttet til klimatilpasning og stedsutvikling i Nesbyen.

Statsforvalterens rolle

Vi skal bidra til at planer ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser innen landbruk, klima og miljøvern, folkehelse, barn og unges interesser, samfunnssikkerhet og gravplasser.

Statsforvalteren skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer innen våre ansvarsområder blir fulgt opp i kommunale planer. Kommunen er planmyndighet og har ansvaret for at plan- og bygningslovens formelle krav til innhold og planprosess oppfylles i planarbeidet.

Statsforvalterens innspill

Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon, jf. plan og bygningsloven (pbl) § 11-2. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen.

E-postadresse:
sfospost@statsforvalteren.no

Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Pb 325
1502 Moss

Besøksadresse:
Moss: Vogts gate 17
Drammen: Dr. Hansteinsgate 9
Oslo: Stensberggata 27

Telefon: 69 24 70 00
www.statsforvalteren.no/os
Org.nr. 974 761 319

Hovedformålet med planprogrammet til kommuneplanens samfunnsdel er å avklare og konkretisere hva som skal behandles i kommuneplanen. Videre er det viktig å få avklart hvilke tema den aktuelle kommuneplanrevisjonen skal omfatte. Dette gjelder både lokalpolitisk, i forhold til sentrale myndigheter og allmenheten.

Revisjon av kommuneplanen, med de krav som følger til utredninger og analyser av samfunnsutvikling, kan være en omfattende jobb. Det er derfor svært viktig å bruke planprogrammet til å definere og avgrense hva som skal inngå i kommuneplanrevisjonen. Dette vil gjøre det lettere for kommunen å klare å gjennomføre revisjonen uten stor ressursbruk og innen rimelig tid.

Etter vårt syn utgjør kommunens forslag til planprogram et godt utgangspunkt for det videre planarbeidet. Vi ser positivt på at kommunen har spesielt trukket frem situasjon for tjenester, beredskap og økonomi som viktige områder og tema som skal tas med videre i planarbeidet. Vi vil også fremheve det skisserte opplegget for medvirkning med de folkevalgte og ulike deler av befolkningen. Planprogrammet legger opp til tidlig medvirkning overfor innbyggere, frivillighet og næringsliv. Dette er et viktig grep for å møte utfordringen mange kommuner står i, nemlig å tette gapet mellom innbyggernes forventninger og hva kommunen faktisk har kapasitet til å levere

Vi har nedenfor trukket frem noen forhold som vi ser det som særlig viktig at planarbeidet vurderer og ivaretar.

Kommunal økonomi

Kommunens økonomiske situasjon er svært krevende. Så lenge kommunen er registrert i ROBEK har kommunen i svært begrenset grad mulighet til å igangsette nye prosjekter. Det er viktig at kommunen fortsetter arbeidet med omstilling og arbeidet med å få på plass en sunn økonomi som er bærekraftig i seg selv.

Planvask

Vi vil anbefale at det ved revidering av samfunnsdelen tas stilling til om det skal prioriteres en «planvask». Dette vil si gjennomgang av tidligere vedtatte reguleringsplaner og avsatte områder til utbygging opp mot nasjonale og regionale anbefalinger og føringer knyttet til blant annet natur, miljø, jordvern og samfunnssikkerhet, samt flere av kommunens egne strategier om å hindre nedbygging av viktige naturområder og dyrka mark. Vi viser også til de nasjonale forventningene hvor det under kapittelet om helhetlig planlegging for å nå klima- og miljømålene står følgende:

«Ved revisjon av kommuneplanens arealdel bør kommunen vurdere om tidligere vedtatt arealbruk svarer til dagens og framtidens forventede behov. Det er da viktig at kommunen vurderer å ta ut eller redusere omfanget av utbyggingsarealer som ikke lenger er like aktuelle.»

Samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

I *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027, statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging* og i regionale planer skisseres et sett med planprinsipper som skal fremme en bærekraftig utvikling. I hovedsak må kommunens utbyggingsmønster styres mot utvikling av kompakte tettsteder, slik at arealforbruk og transportbehov reduseres og grunnlaget for kollektivtransport, sykkel og gange styrkes. Planlegging av utbyggingsmønster og transportsystem må omfatte alternativvurderinger som beskriver konsekvenser for miljø og samfunn, herunder samfunnsøkonomiske virkninger. Regionale analyser

av befolkningsvekst og befolkningssammensetning og lokale og regionale analyser av boligmarkedet bør inngå i grunnlaget for planleggingen.

Regional plan for areal og transport i Buskerud 2018 – 2035 sitt hovedmål er at Buskerud skal være sterkt og bærekraftig ved å ha byer og tettsteder med gode levekår, reduserte klimagassutslipp og mindre transportbehov. Dette målet skal nås gjennom innsatsområdene by- og stedsutvikling, arealbruk, transport og arealvern. Disse innsatsområdene har ulike delmål med prioriteringer og retningslinjer som skal følges opp i kommunens arealplanlegging. Planen skisserer opp en flerkjernet by- og tettstedsstruktur. Byer og tettsteder i strukturen er valgt fra regionale hensyn der handel- og servicefunksjoner, vei- og banenett, kollektivknutepunkt, befolkningsgrunnlag og eksisterende kommunesenter har blitt vektlagt. Strukturen er inndelt mellom regionale byer, større tettsteder, mindre tettsteder og nærsenter/bydelsenter/lokalsenter. I regional plan for areal og transport i Buskerud er Nesbyen definert som mindre tettsteder. Her skal utviklingen ta sikte på å styrke handels- og servicefunksjoner for hele kommunen, og å sikre gode stabile bomiljøer. Videre bør ikke vekst medføre tap av dyrka mark, natur- og friluftsområder, karbonrike arealer og overordnet grønnstruktur.

Vi minner om at det pågår et arbeid med å utarbeide *Buskerudplanen*, en helhetlig regional plan for hele fylket, som forventes vedtatt i 2026. Denne regionale planen vil også ha viktige føringer for kommunens framtidige samfunns- og arealplanlegging.

Klimagassutslipp og energi

Innen 2050 skal Norge være et lavutslippssamfunn og ha redusert klimagassutslippene med 90-95 % sammenliknet med referanseåret 1990. De [statlige planretningslinjene for klima og energi](#) er tydelige på at vi må omstille samfunnet for å håndtere klimautfordringene, og kommunen har en sentral rolle i dette arbeidet. Det er også flere føringer som har som formål å redusere klimagassutslippene. Vi vil spesielt fremheve punkt 4.3 bokstav e, hvor det står at omdisponering og nedbygging av karbonrike arealer skal unngås så langt som mulig og at alternativer skal vurderes. Hensynet til karbonrike arealer er også fremhevet i *Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet*, jf. punkt 3.10.

Det er viktig at det allerede i samfunnsdelen gjøres en overordnet vurdering av hvorvidt klimaendringer vil påvirke kommunens langsiktige utfordringer, mål og strategier. Alle beslutninger om lokalisering og utforming av næringsvirksomhet, boliger, infrastruktur og tjenester påvirker energiforbruk og utslipp i lang tid fremover. Vi forutsetter at kommunen jobber aktivt på tvers av sine enheter og ansvarsområder for å redusere egne klimagassutslipp, og samtidig legger til rette for at næringsliv og innbyggere kan kutte sine.

Kommunen må vurdere tiltak for mer effektiv og fleksibel energibruk, og se på muligheter for produksjon av fornybar energi som del av det grønne skiftet og elektrifiseringen av varetransporten og bygge- og anleggsmaskiner. Vi oppfordrer dere til regionalt samarbeid for samordnet lokalisering av ladeplasser og nødvendig infrastruktur. Det er viktig at kommunens klimaambisjoner kommer tydelig fram og konkretiseres i samfunnsdelen, slik at klimamål og – strategier er godt forankret på overordnet nivå og i et lengre tidsperspektiv.

Jordvern, matberedskap og andre samfunnsbidrag fra landbruken

Nesbyen har over 18 000 dekar dyrka jord som utgjør 2,3 % av kommunens areal. Over 11 000 dekar av dette fulldyrka jordbruksareal og om lag 6 500 dekar er innmarksbeite, ifølge arealbarometer (2024) som finnes på NIBIOs nettsider. Kommunen har også betydelige områder med dyrkbart

jordsmonn. Skogarealet utgjør 65% av arealet og er totalt på over 500 000 dekar hvor ca. 280 000 dekar er produktiv skog.

Vi oppfordrer Nesbyen til å peke på utfordringer og muligheter knyttet til jordvern, matproduksjon og andre samfunnsbidrag fra landbruket i kommunen. Nasjonale føringer for jordvern og matberedskap er betydelig skjerpet i 2023 og 2024 med Stortingets vedtak av [Ny nasjonal jordvernstrategi](#) med mål om at omdisponering av dyrka jord ikke skal overstige 2000 dekar per år, og at dyrka og dyrkbar jord skal bevares for framtidig matproduksjon og matberedskap. Tiltak i strategien omfatter også dyrkbar jord. Bevaring av jordressurser inngår i FNs bærekraftsmål, og slike arealressurser er blant annet viktig for karbonlagring, vann- og flomdemping og grunnlag for skogs- og naturområder. Vi viser også til føringene i [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027](#).

Hensynet til jordvern er også styrket i Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet fra 2025, som beskriver at «jordvern bør være et overordnet hensyn i arealplanleggingen». Det er også satt nasjonale mål for økt selvforsyning av jordbruksvarer og økt matberedskap i Meldingen om «*Auka selvforsyning ...*» som ble vedtatt av Stortinget i 2024 og i nylig vedtatt Stortingsmelding om totalberedskap. Nytt rundskriv [M-1/2025 - Nasjonale og vesentlige regionale interesser innanfor jordvern](#) av 24. januar 2025 klargjør at dyrka og dyrkbar jord som hovedregel har nasjonal eller vesentlig regional betydning for jordvern.

For å lykkes med å øke selvforsyning, er det viktig at arealene som egner seg for matproduksjon ikke bygges ut. Den globale situasjonen tilsier at kommunen må legge betydelig vekt på matberedskap. Vi utfordrer derfor Nesbyen til å utarbeide arealstrategier og utforme konkrete mål og strategier for jordvern. Kommunene har et særlig ansvar for å unngå tap av dyrka jord, sikre matberedskap og ivareta kulturlandskap, og skal utrede alternativ for å redusere tap av jordressurser, jf. også flere jordvernbrev til kommunene fra ministrene, blant annet fra januar 2024.

Nesbyen oppfordres til å vurdere å endre utbyggingsområder til LNF-formål ved rullering av arealplaner (planvask). Se også brevet «Matjord og arealplanlegging i kommunane» fra Landbruks- og matdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet av 22. januar 2024. Kommunen kan også vurdere å søke om midler til å utarbeide kommunal jordvernstrategi, jf. Landbruksdirektoratets nettsider om kommunal jordvernstrategi.

Det skal gjennomføres flere flomsikrings- og klimatilpasningstiltak og planene skal bidra til helhetlig stedsutvikling i Nesbyen. Vi støtter at forslag om å vurdere *fortetting og transformasjon og sikre god arealutnytting* i byggesonen og vurderer aktuelle virkemidler. Dette kan bidra til sikre areal til byggeformål i et langsiktig perspektiv og god stedsutvikling *samtidig* som jordbruksområder/LNF-areal rundt stedet blir spart. Erfaringsmessig tar det tid å få til fortetting og transformasjon, og vi anbefaler at kommunen vurderer virkemidler for dette. Høy utnyttelse med god kvalitet kan drøftes i arealstrategier og legges til grunn for kommuneplanen.

Seterområder og beitebruk i fjellet er viktig for matproduksjon og kulturlandskap, og vi oppfordrer Nesbyen til å sikre at landbruksområdene ivaretas ved planlegging. Seterdrift er tatt inn på UNESCOs verdensarvliste over immateriell kulturarv. Seterdrift er derfor ytterligere økonomisk prioritert ved årets jordbruksforhandlinger og vil bli fulgt opp i Regionalt miljøprogram. Vi oppfordrer Nesbyen til å fremheve seterområdene, og bidra til at landbruksforetak gjenopptar eller fortsetter med seterdrift, besøkssentre og beitebruk i inn- og utmark.

Se også jordvern og landbrukstema i [forventningsbrev fra Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus \(2025\)](#). Når det gjelder regionale prioriteringer og tiltak innen jordbruk, skogbruk og miljøtiltak i landbruket viser vi også til [regionalt miljøprogram for jordbruket](#) og [Handlingsplan for skogbruk i Oslo og Viken 2021-2025](#). Handlingsplanen for skogbruk er under revisjon i samarbeid med partnerskapet i Buskerud, og vi planlegger å sende et forslag på høring i løpet av 2025.

Klima- og miljøvennlig utvikling

Regjeringen legger vekt på kommunens rolle i å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling. Kommunenes arealplanlegging må bidra til å nå målene om reduserte klimagassutslipp. Statsforvalteren har en klar forventning til kommunen om å avgrense byggesonen, utvikle kompakte byer og tettsteder, og konsentrere framtidig utbygging rundt kollektivknutepunkt. Dette for at innbyggernes daglige gjøremål i størst mulig grad kan skje med kollektivtrafikk, sykkel og gange, og for å ta vare på dyrket mark og natur. Dette er prinsipper som er viktig ivareta også i distriktskommunene.

Utvikling bør skje med utgangspunkt i sosial- og teknisk infrastruktur og ut fra overordnede samfunns mål. Det bør før nye utbyggingsområder legges ut vurderes om det er et utnyttet potensial i arealreserver og om det er et potensial for fortetting, transformasjon eller gjenbruk av eksisterende bygningsmasse. Nye areal som legges ut bør være behovsbasert og samsvare med kommunens arealpolitikk.

Vi anbefaler at kommunen utarbeider en overordnet arealstrategi i kommuneplanens samfunnsdel, med en politisk prioritering før innspill og arealendringer blir vurdert i arbeidet med arealdelen eller kommunedelplaner. Arealstrategien bør bidra til oppnåelse av de ulike bærekraftsmålene og de nasjonale føringene. Det bør i arealstrategien vurderes innføring av langsiktige utviklingsgrenser slik at utvikling kan styres i samsvar med de arealpolitiske prioriteringene. Det bør videre tas konkret stilling til planperiodens arealbehov og behov for arealreserver

Barn og unge, medvirkning og levekår

Hensyn til barn og unge er forankret i FNs bærekraftsmål, som skal utgjøre grunnlaget for regional og kommunal planlegging i Norge. Regjeringen forventer at kommunene legger til rette for trygge skoleveier og aktivitetsvennlige nærmiljøer med varierte tilbud for lek og opphold for ulike aldersgrupper, jf. *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027*.

Barn og unge er avhengige av at andre ivaretar deres interesser i plan- og byggesaker. I henhold til plan- og bygningsloven § 3-3 tredje ledd, skal kommunestyret sørge for å etablere en særskilt ordning for å ivareta barn og unges interesser i planleggingen. De nasjonale rammene for dette er konkretisert i *Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen*, som tar utgangspunkt i følgende to mål:

- a) Sikre et oppvekstmiljø som gir barn og unge trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger, og som har de fysiske, sosiale og kulturelle kvaliteter som til enhver tid er i samsvar med eksisterende kunnskap om barn og unges behov.
- b) Ivareta det offentlige ansvar for å sikre barn og unge de tilbud og muligheter som samlet kan gi den enkelte utfordringer og en meningsfylt oppvekst uansett bosted, sosial og kulturell bakgrunn.

Det må tydelig gå frem av planforslaget hvordan ovennevnte føringer er ivare tatt. Til det videre arbeidet anbefaler vi også Kommunal- og distriktsdepartementets [veileder om barn og unge i plan og byggesak](#).

Boligsosiale hensyn

Vi er opptatt av at boligsosiale hensyn ivaretas i kommunens planlegging. Det boligsosiale arbeidet bør ses i sammenheng med den generelle boligpolitikken og by- og tettstedsutviklingen. Det bør tilrettelegges for variert boligsammensetning, og vi oppfordrer til samhandling på tvers av sektorer. Boligsosialloven (lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet) trådte i kraft 1. juli 2023, og vi viser spesielt til § 5 som regulerer kommunens oppgaver knyttet til organisering og planlegging for å sikre at kommunen oppfyller sitt lovpålagte ansvar overfor vanskeligstilte på boligmarkedet. Kommunen må i sitt arbeid påse at sektorer og tjenester samarbeider overfor vanskeligstilte på boligmarkedet. Samhandling på områder som helhetlig planarbeid, boligutvikling og boligsosialt arbeid kan gi et bedre boligtilbud for vanskeligstilte. Det vil også bidra til at utsatte barn og unge får et helhetlig tjenestetilbud og redusere fremtidige levekårsutfordringer. I forbindelse med det videre arbeidet viser vi til den nasjonale strategien [Alle trenger et trygt hjem \(2021-2024\)](#) og Helsedirektoratets nettsider om [systematisk folkehelsearbeid](#). Vi anbefaler også [vår sjekkliste for prioriteringer i kommunal planlegging for sosial og økonomisk bærekraft](#).

Aldersvennlig stedsutvikling og planlegging av boliger

Aldersvennlig stedsutvikling og planlegging skal bidra til gode og levende lokalsamfunn for alle. Økt antall egnede boliger og sosiale boformer kan gjøre eldre mer selvhjulpne, samtidig som hjemmebasert omsorg får bedre arbeidsforhold. Det kan også gjøre eldre mindre isolerte og ensomme og bidra til økt livskvalitet. Intern flytting i kommunen kan også bidra til å frigjøre eksisterende eneboliger til eksempelvis barnefamilier. Det er også viktig å sikre at personer med nedsatt funksjonsevne har tilgang på egnede boliger med universell utforming.

Kommunen må i samfunnsplanleggingen se nærmere på hvordan dere skal møte demografiendringer, og hvordan dette skal ivaretas i areal- og boligplanlegging. Det må sikres en tilstrekkelig og variert boligbygging, med et tilbud for tilrettelagte boliger for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne. På [ressursnettstedet til Husbanken](#) gis det eksempler på hvordan kommunen kan følge opp dette.

Vannforvaltning

Kommunens planlegging må omfatte en helhetlig vurdering og behandling av vannressursene med hensyn til miljøtilstand, naturmangfold og brukerinteresser. Samfunnsdelen skal omhandle langsiktige utfordringer, mål og strategier.

Vannmiljø og vannforvaltning er ikke direkte omtalt i forslaget til planprogram for samfunnsdelen, men vi legger med dette til grunn at vannmiljø og vannforvaltning skal være tema. Vi viser til at planprogrammet nevner flere sentrale føringer og forventninger av betydning for vannmiljø og vannforvaltning. Disse kan gjerne suppleres med rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag.

Samfunnsdelen kan omhandle mål og strategier for oppfølging av vannforskriften og regional plan for vannforvaltning. De fleste vannforekomstene i Nesbyen kommune oppnår i dag miljømålene, men det er likevel påvirkninger blant annet fra avløp og landbruk. Vi anbefaler at samfunnsdelen synliggjør kommunens ansvar som sektormyndighet for å unngå forringelse av miljøtilstand og ivareta miljømålene. Kommunens deltakelse i vannområdet er av stor betydning for oppfølgingen av den regionale vannforvaltningsplanen. Kommunen må også selv ta eierskap og iverksette vannforskriften der kommunen er sektormyndighet/forenser, og samfunnsdelen kan omfatte overordnede mål og strategier for videre planlegging og virksomhet knyttet til blant annet avløpsinfrastruktur.

Ut fra forslaget til planprogram skal klimatilpasning og stedsutvikling stå sentralt i revisjonen av samfunnsdelen. Det er viktig at ny utbygging styres bort fra områder som er utsatt for naturfare og dermed også unngå behov for nye sikringstiltak i vassdrag og vassdragsbelter, jfr. *Meld. St. 27 (2023 – 2024) Tryggare framtid – førebudd på flaum og skred*. Videre anbefaler vi at det innarbeides overordnede føringer for etablering av gode lokale og naturbaserte løsninger for håndtering av overflatevann. I den forbindelse kan kommunen også vurdere om vassdragsrestaurering kan være et aktuelt tema, jfr. Nasjonal strategi for restaurering av vassdrag 2021-2030 samt EUs lov om restaurering av 20 % ødelagt natur innen 2030.

Nesbyen kommune har verdifullt naturmangfold, også knyttet til vann og vassdrag, og vi anbefaler at samfunnsdelen gir noen overordnede føringer for ivaretagelse av dette.

Universell utforming

Vi ber om at hensynet til universell utforming blir ivarettatt i kommunens samfunns- og arealplanlegging. I Kommunal- og distriktsdepartementet sin veileder [*Universell utforming i planlegging*](#) gis det flere eksempler på hvordan dette kan bli vektlagt i de forskjellige plannivåene etter plan- og bygningsloven. Ellers viser vi til regjeringens handlingsplan om universell utforming for 2021-2025 [*Bærekraft og like muligheter – et universelt utformet Norge*](#).

Etter plan- og bygningsloven § 3-1 skal planer legge til rette for god forming av bygde omgivelser, gode bomiljøer og gode oppvekst- og levekår, fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller. Det er viktig at planlegging tar tilstrekkelig hensyn til den delen av befolkningen som har lav mobilitet. Dette innebærer korte avstander mellom bolig og arbeid og andre daglige gjøremål. Arealdisponering, lokalisering og detaljutforming er eksempler på virkemidler som kan støtte opp om best mulig kvalitet og universell utforming av områder og bebyggelse i planleggingen.

Samfunnssikkerhet

I henhold til plan- og bygningsloven § 11-2 skal kommuneplanens samfunnsdel blant annet kartlegge langsiktige utfordringer. Dette omfatter utfordringer knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap. Kommunen skal beskrive hvordan man ønsker å håndtere disse utfordringene, samt hvordan de kan påvirke kommunens satsingsområder og prioriteringer. Vi anbefaler derfor at kommuneplanens samfunnsdel, i tillegg til å identifisere utfordringer, også inkluderer langsiktige mål og strategier for samfunnssikkerhet og beredskap. Dette bidrar til et helhetlig og systematisk arbeid med samfunnssikkerhet, slik den kommunale beredskapsplikten krever. Samfunnsdelen bør også inneholde en vurdering av hvordan klimaendringer kan påvirke langsiktige utfordringer, mål og strategier (jf. ovennevnte avsnitt), samt lokale forhold som kan ha betydning for samfunnssikkerhet og kritisk infrastruktur.

Avfallshåndtering – utsortering og materialgjenvinning

Vi viser til at fra 1. januar 2023, med senere utvidelser av virkeområdet, må alle kommuner sørge for at *utsorterings- og materialgjenvinningskravene* i avfallsforskriften kapittel 10a blir oppfylt. Kommunene har plikt til å tilrettelegge for utsortering, samle inn og levere til materialgjenvinning av matavfall, hageavfall, plastavfall, glass- og metallemballasje og papp-, papir- og tekstilavfall som kan materialgjenvinnes fra husholdningene. Mer informasjon om kravene til utsortering, innsamling og materialgjenvinning for kommunene kan dere finne i Miljødirektoratet sin kommuneveileder [*Utsortering og materialgjenvinning av avfall fra husholdningene*](#). Her finnes også konkrete utsorteringsmål som skal oppnås. Vi vil anbefale at kommunen hensyntar de nye kravene i sitt arbeid med kommuneplanens samfunnsdel.

Følgende statlige planretningslinjer ser ut til å være relevante føringer for planarbeidet:

- Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet (2025)
- Statlige planretningslinjer for klima og energi (2024)
- Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen (1995)
- Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (1994)

Ellers viser vi til [Statsforvalterens forventninger til kommunal arealplanlegging for 2025](#) og til [overordnede føringer for kommunal planlegging innenfor Statsforvalterens ansvarsområde](#). For kommunens samfunnsplanlegging viser vi også til [Statsforvalterens forventningsbrev for 2025](#). Vi anbefaler nettsidene www.planlegging.no og [Miljøstatus](#).

Vi vil komme tilbake til saken når planen er på offentlig ettersyn, og vurdere om de nasjonale og regionale hensynene er fulgt opp.

Med hilsen

Brede Kihle
fagleder
Klima- og miljøvernavdelingen

Eirik Gundersen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Medsaksbehandlere:

Anette Søråas (Landbruk)
Lise Økland (vannmiljø og forurensing)
Anine Jensen (Samfunnssikkerhet- og beredskapsstaben)
Lisbet-Kari Wølner (Organisasjons- og samordningsstaben)

Kopi til:

Buskerud fylkeskommune

Postboks 3563

3007

DRAMMEN